

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bwo toezicht en handhaving Twm
Concept – ter bespreking door directeuren op 6 april 2021

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Programmadirectie COVID19

5.1.2e

Ontworpen door

5.1.2e

M 5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

Datum

31 maart 2021

Kenmerk

Zaaknummer

nota

(ter beslissing)

Bestuursrechtelijke toezicht en handhaving onder
de Twm

Paraaf directeur

Aanleiding voor deze nota

In de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) is ervoor gekozen om voor bestuursrechtelijke toezicht en handhaving bevoegdheden toe te kennen aan de minister van VWS voor besloten plaatsen waar beroep en bedrijf wordt uitgeoefend en het personenvervoer en aan de burgemeester ten aanzien van overige besloten plaatsen en publieke plaatsen. Voor de inwerkingtreding van de Twm vond toezicht en handhaving plaats op grond van de noodverordeningen van de voorzitters van de veiligheidsregio en had de minister van VWS geen taak op dit gebied. De Twm kent formeel twee toezichthouders, de IGJ en de NVWA met de mogelijkheid om ook andere toezichthouders aan te wijzen. In de praktijk blijkt dat een aantal gebieden waar de minister van VWS verantwoordelijk voor is niet gedekt worden door de bestaande toezichthouders. Dit is een politiek risico dat moet worden afgehecht.

Scope

Deze notitie heeft enkel betrekking op de bestuursrechtelijke handhaving door de minister van VWS en heeft geen betrekking op de bestuursrechtelijke handhaving door de burgemeester en de strafrechtelijke handhaving..

Besispunten, advies en mogelijk alternatief

- 1) Bent u akkoord om ILT aan te wijzen als toezichthouders onder de Twm en te mandateren om namens de minister van VWS te kunnen handhaven?¹
- 2) Bent akkoord om één van de volgende toezichthouders aan te wijzen als coördinerend toezichthouder voor gevallen die niet vanzelfsprekend aansluit bij de reguliere toezichtgebieden van de toezichthouders? De toezichthouders:
 - IGJ

¹ De betrokken bewindspersonen moeten instemmen met het aanwijzingsbesluit.

- NVWA
- I-SZW
- ILT

Toelichting besispunten

1) Bent u akkoord om ILT aan te wijzen als toezichthouders onder de Twm en te mandateren om namens de minister van VWS te kunnen handhaven?

ILT heeft aangegeven om door de minister van VWS aangewezen te worden voor toezicht en handhaving van vervoerdersverplichtingen ingevolge de Twm voor luchtvaart, scheepvaart, en internationaal bus- en treinvervoer (Nederlandse en buitenlandse vervoerders). Toezicht en naleving door de ILT op maatregelen die gelden voor personen (avondklok, reizigers, automobilisten) past niet bij de reguliere ILT-taken, omdat de ILT zich richt op bedrijven, vervoerders en inrichtingen. Het toezicht op deze terreinen kan plaatsvinden door systeemcontroles. Daarnaast kan worden ingegrepen door signalen naar aanleiding van controle van passagiers. Deze signalen kunnen aan ILT worden doorgegeven door een andere toezichthouder.

2) Bent akkoord om één van de volgende toezichthouders (IGJ, NWWA, I-SZW, ILT) aan te wijzen als coördinerend toezichthouder voor gevallen die niet vanzelfsprekend aansluit bij de reguliere toezichtgebieden van de toezichthouders?

Met de aanwijzing van de ILT als toezichthouder lijken alle terreinen gedekt te zijn waar de minister van VWS bevoegd is. De I-SZW is niet als toezichthouder aangewezen, maar de Arbeidsomstandighedenwet is aangepast met de inwerkingtreding van de Twm, waardoor er is gekozen voor 'inbedding' van kabinetsmaatregelen ten aanzien van corona in Arboret- en -regelgeving. Dit betekent dat het toezicht en de handhaving op Rijksniveau is ingericht voor besloten plaatsen waar bedrijf of beroep waar I-SZW komt wordt uitgeoefend.

Besloten plaatsen die zorginstellingen zijn, vallen onder het reguliere toezicht van de IGJ. Tevens vallen individuele zorgverleners onder het reguliere toezicht van de IGJ. In algemene zin toets de IGJ in de praktijk of er sprake is van goede en veilige zorg. Dat reikt verder dan alleen de coronamaatregelen op grond van de Twm en de ministeriële regeling. Commerciële teststraten vallen hier ook onder.

De NVWA houdt regulier toezicht op bedrijfsprocessen ten aanzien van voedselveiligheid, dierenwelzijn, diergezondheid, plantgezondheid, natuur en milieu, productveiligheid en tabaksontmoediging. Het betreft een divers pallet aan bedrijven; van slachterijen, levensmiddelenindustrie, verhuurders van speeltoestellen, diervoederproducenten, bakkers en (afhaal)restaurants tot producenten van babyartikelen. Vermeende overtredingen van de coronamaatregelen worden actief gemeld aan I-SZW.

Desalniettemin is het mogelijk dat er meldingen worden gedaan waarbij coronamaatregelen worden overtreden waar de minister van VWS voor verantwoordelijk is die niet vanzelfsprekend onder de reguliere bevoegdheden van één van de genoemde toezichthouders valt en er in sommige gevallen teruggevallen moet worden op de bevoegdheden van de minister van VWS onder de Twm. Een voorbeeld zijn illegale nachtelijke feestjes in een bedrijfspand. Het feestje is niet direct gerelateerd aan arbeidsomstandigheden, waardoor het niet

voor de hand ligt dat I-SZW de aangewezen toezichthouder is. Wel heeft de I-SZW aangegeven op grond van de Arbowet- en -regelgeving mogelijkheden te zien om ook op dit type overtredingen te kunnen acteren. Het is echter niet uit te sluiten dat in de toekomst, met de aanpassingen van de maatregelen, wederom gevallen tussen wal en schip kunnen vallen. Daarom is het van belang dat een coördinerend toezichthouder wordt aangewezen. Deze toezichthouder is niet per definitie degene die zelf het toezicht moet gaan houden, maar is verantwoordelijk voor het organiseren dat een toezichthouder een signaal oppakt. Daar zal de benodigde expertise die één van de toezichthouders en de reguliere terreinen waar men komt een rol in spelen.

Achtergrond

Op 1 december 2020 is de Twm COVID-19 in werking getreden en is de bevoegdheid om te handhaven verschoven van de voorzitters van de veiligheidsregio's naar de burgemeesters en de minister van VWS. Naar aanleiding van deze overgang zijn een drietal knelpunten geconstateerd en ingebracht bij het DOC en ACC.

Naar aanleiding van dit stuk zijn gesprekken gevoerd met de toezichthouders over hun rol en bijdrage aan het toezicht en de handhaving voor de coronamaatregelen. Afsproken is om een nadere analyse te maken van de probleemstelling en is gevraagd aan de toezichthouders om aan te geven op welke wijze zij invulling geven aan hun toezichthoudende rol ten aanzien van de coronamaatregelen. Naast de Twm is er ook andere wet- en regelgeving waar men toezicht op houdt die gerelateerd zijn aan de coronamaatregelen. In de bijlagen is door de inspecties aangegeven op welke wijze zij bijdragen aan het toezicht op de coronamaatregelen. De uitkomst van de probleemanalyse is hiervoor weergegeven.

Risicogericht toezicht

Alle inspecties hanteren een risico gericht toezichtkader. Het is immers niet mogelijk om op alle signalen te acteren in verband met de beschikbare capaciteit. Het is ook niet de wens dat op alle signalen die betrekking hebben op coronamaatregelen actief wordt gehandhaafd. Van belang is dat alle ontvangen signalen doorgeleid kunnen worden naar één van de inspecties die het signaal in behandeling nemen.